

Årsplan for

Steinerbarnehagen
i Jla

INNHold

ÅRSPLAN FOR STEINERBARNEHAGEN I ILA 2018

STEINERBARNEHAGEN I ILA – DER BARN FÅR VÆRE BARN

STEINERBARNEHAGENS PEDAGOGIKK

ÅRSTIDENE SOM SATSNINGSOMRÅDE

EVENTYRET

RINGEN

DAGSRYTMEN

UKERYTMEN

ÅRSRYTMEN

ÅRSTIDSFESTER

HØSTTAKKEFESTEN

ST.MIKAELSFESTEN

LANTERNEFESTEN

ADVENTSHAGEN

JULEFEST

KARNEVAL

PÅSKEFESTEN

PINSEFESTEN

SOMMERFESTEN

MATLAGING OG MÅLTIDER

TURER

MØTER OG KURS

PLANLEGGING/EVALUERING

KOMPETANSEOMRÅDENE

OVERGANG FRA BARNEHAGE TIL SKOLE

BARN MED SPESIELLE BEHOV

BARNs RETT TIL MEDVIRKNING

AKTIVITETER FOR DE STØRSTE BARNA I BARNEHAGEN

SAMARBEIDET MED BARNAS HJEM

ÅRSPLAN FOR STEINERBARNEHAGEN I ILA 2018-2019

STEINERBARNEHAGEN I ILA – DER BARN FÅR VÆRE BARN

Steinerbarnehagen i Ila holder til i et gammelt restaurert tømmerhus som ble ombygd til barnehage i 1984. Barnehagen har to avdelinger med til sammen 23 barn fra 2 til 6 år. Utelekeplassen vår er et hjørne av Steinerskolens skolegård, med vår egen lille hage.

Åpningstiden er fra 7.30 til 16.30 Vi følger skoleruta til Steinerskolen i Trondheim, med noen unntak. Se eget skriv om ferie og fridager.

STEINERBARNEHAGENS PEDAGOGIKK

Impulsene kommer fra Rudolf Steiner, en Østerriksk pedagog og filosof som grunnla den første Steinerskolen i Tyskland i 1919. Han ga impulser til bl.a. pedagogikk, legevitenskap, biodynamisk jordbruk, arkitektur, eurytmi m.m. Steinerskoler og barnehager finnes i nesten hele verden. Det er ca. 40 Steiner-barnehager i Norge, fra Tromsø i nord til Kristiansand i sør, de fleste er tilknyttet en Steinerskole.

Pedagogikken bygger på antroposofien som ble grunnlagt av Steiner som en filosofisk idé. *Antroposofi*, ordet er gresk og betyr visdom om mennesket. Ut fra det menneskesyn som antroposofien gir, bygger vi opp pedagogikken i barnehagen.

Vi ser barnet som et rytmisk, etterlignende og sansende vesen. Barnet er rytmisk, og vi vektlegger gjentagelsen som gir oversikt. Barnehagen har en fast daglig rytme, ukerytme og årsrytme. Rytmen kan forstås som et åndedrett med inn pust og ut pust. Når vi samles i aktivitet betrakter vi det som inn pust mens frilek er ut pust. En årstidsfest er et inn-pust, mellom festene puster vi ut. Vekselen mellom vinter og sommer er jordas åndedrett i vår del av verden.

Med etterligning mener vi at barnet utvikler seg og lærer gjennom medmenneskelig omgang. Barnet vil betrakte og lære av hvordan vi voksne er med hverandre og hvordan vi utfører våre daglige gjøremål.

Barnet lever i sansene sine. Sanseinntrykk og opplevelser danner grunnlaget for hele barnets utvikling- deres relasjon til omverdenen og forståelse av seg selv.

Vi tenker helhetlig når vi stimulerer barnets sanser kroppslig, sjelelig og åndelig.

Vi jobber med sansene gjennom naturens elementer. Vi tilbyr enkle leketøy og naturmaterialer slik at de små selv må skape det de trenger.

Vi legger stor vekt på at barna ut fra seg selv skaper sin egen lek uten at vi voksne blander oss inn. Vi legger forholdene til rette slik at det blir mulig. Dette er barnas tid og vi er varsomme med å komme med innspill og ideer slik at barnet kan fremme sin egen fantasi. Vi unngår lange forklaringer og etterstreber gjennom handling og opplevelser å gi barna gode forbilder å etterligne.

Vi voksne holder på med praktiske og hjemlige aktiviteter - vi er der og griper inn om det trengs hjelp, eller om vi blir invitert inn i barnets lek. Vi har gjøremål sammen med barna både praktisk og kunstnerisk.

For de yngste barna fra 1,5 til 3 år legger vi størst vekt på:

- Ro
  - Trygghet
  - Forutsigbarhet
  - Rytme
  - Tid
  - Nærhet
  - Tilstedeværelse
  - Måltidet
  - Stell og omsorg
-

Innkjøringsperioden for nye barn i barnehagen

Barnehagen er opptatt av det gode fellesskapet og vi ønsker sammen med foreldrene å gjøre det aller beste for barna som skal begynne her.

En god start i barnehagen avhenger av at foreldrene får nok informasjon om oss og at de ansatte får god informasjon om barnet.

Vi må ha gjensidig tillit og være trygge på hverandre til det beste for barnet.

I oppegruppa, hvor de fleste nye barn starter, er det 10 barn fra 1,5 til 3 år.

I innkjøringsperioden trenger vi ro til å bli kjent. Med mange nye foreldre tilstede i rommet blir det fort uro. Det kan virke forstyrrende på leken og dagsrytmen.

Det blir også en utfordring for barnet å tilknytte seg de voksne i barnehagen.

Barnehage året starter i august og vi ønsker at oppstarten i barnehagen foregår på følgende måte:

På forhånd blir barna tildelt en dato og oppmøtetid for 1. dag i barnehagen.

Barn og foreldre møter de ansatte og de andre barna og er 2-3 timer i barnehagen.

Vi bruker god tid til å bli kjent med hver nye familie. Første dag er et besøk hvor vi kan begynne på den nye spennende veien videre.

Dag 2 er foreldre med barnet inn i stua vår og blir der en stund før de eventuelt går en tur for å komme tidlig tilbake.

Dag 3 Foreldre blir med barnet inn i gruppa en liten stund før de går, for så å komme tilbake til avtalt tid.

Dag 4 kommer foreldre med barnet og går når barnet går inn i avdelingen med den av personalet som har møtt barnet i garderoben.

Det er normalt at barnet gråter når foreldrene forlater barnehagen. Gråten stilner som oftest når barnet kommer inn i stua og leken starter. Vi ser fram til å møte dere.

«Oppdragelse ved etterligning stiller vesentlig større krav til de voksne enn oppdragelse gjennom aktivitet.»

Rudolf Steiner

«Det lille barnet er ytterst følsomt og forsiktig i sine første forsøk på å komme ut av seg selv, tre i forbindelse med omverdenen på sin egen naturlige måte og samtidig hevde seg.»

Elisabeth Grunelius

Den Voksne

Barnet 0-7 år

1. Tanke
2. Følelse
3. Vilje

1. Vilje
2. Følelse
3. Tanke

«Vi oppdrar først og fremst med det vi gjør i barnets nærvær, ikke med det vi sier til det. Når våre handlinger er dannet av idealene: det gode, det skjønne og det sanne – så forbereder vi også veien for barna til disse idealene.»

DAGSRYTMEN

NEDEGRUPPA:

- 07.30: Barnehagen åpner
Medbrakt frokost for de som ønsker det
- 08.45: Frokost slutt
- 09.15: Ringen med fruktstund
- 09.35: Frilek/Kunstneriske aktiviteter
- 11.00: Rydding
- 11.30: Mat
- 12.00: Eventyrstund etterfulgt av hvile
- 12.30: Tegning(vintertid)
- 12.45: Påkledning
- 13.00: Utelek
- 14.30: Brød/frukt- måltid
- 16.30: Barnehagen lukker

OPPEGRUPPA:

- 07.30: Barnehagen åpner
Medbrakt frokost for de som ønsker det
  - 08.45: Frokost slutt
Lek
  - 09.30: Fruktstund på teppet
Lek og bord-aktiviteter
  - 10.45: Forberedelse til måltid/ryddetid
  - 11.00: Ringen
  - 11.15: Toalettbesøk/håndvask
  - 11.30: Måltid
  - 12.00: Hvilestund
Tegning/toalettbesøk/bleieskift/påkledning til utetid
  - 12.30: Utelek
Sovetid for noen
  - 14.30: Ettermiddagsmåltid ute eller inne
Leken fortsetter ute eller inne
  - 16.30: Barnehagen lukker
-

UKERYTMEN

NEDEGRUPPA:

Mandag: Turdag med sekk med mat og drikke hjemmefra

Tirsdag: Maling

Onsdag: Aktuelle aktiviteter i tilknytning årstiden

Torsdag: Turdag piknik med mat fra barnehagen

Fredag: Vaskedag og matlaging

Oppegruppa har tilrettelagte aktiviteter etter behov, tilpasset dagen og årstiden.

ÅRSRYTMEN

Vi følger årsløpet og alt hva vi gjør bærer preg av dette. Hvert år bygger vi opp til feiringen av

August: Høsttakkefest

September: St. Mikael's fest

November: Lanternefest

Desember: Adventshagen og julefest

Februar: Karneval

Mars/April: Påskefest

Mai/Juni: Pinsefest

Juni: Sommerfest

EVENTYRET

Vi forteller det samme eventyret, legenden eller historien i en hel uke av gangen. Vi bruker sjelden bøker med bilder. Gjennom å lytte får barnet selv muligheten til å skape sine indre bilder.

De bildene barnet selv skaper blir aldri sterkere enn det selv kan klare. Gjentakelsen gir barnet mulighet til å fordype seg. I vår tid hvor inntrykkene raser forbi oss er dette viktig. I eventyrstunden benytter vi oss også av bordspill og dramatisering av eventyret.

RINGEN

Samlingsstunden eller ringen som vi kaller det, bærer preg av årstidene. Her blir sanger, rim og regler med bevegelser gjort i fellesskap.

Vi bruker de samme sangene og rimene over en lengre periode og barnet får bruke hele seg via musikk, språk og bevegelse.

Ringen er betydningsfull for blant annet den sosiale fellesforståelsen og er et viktig fast møtepunkt i vår dagsrytme.

ÅRSTIDSFESTENE

Årstidsfestene er selve ryggraden i vår pedagogikk. Hver fest består av forberedelsestid, selve festen og bearbeidelsen i etterkant. Da er alle sanger, rim og regler satt sammen til ring-lek, farget av den forestående festens kvalitet. Det samme gjelder de praktiske gjøremålene. Eventyrene og legendene bærer festens stemning og historie. På denne måten kan barna både forbinde seg med festens innhold, gjenkjenne med glede og oppdage nye ting fra år til år.

Årets rytme skaper gjenklang i menneskets indre. Hver fest beskriver sjelelige(psykologiske) utviklingspotensialer i oss voksne, vi reflekterer rundt det, men deler det ikke med barna. Slik bærer vi festens åndelige innhold. Det lille barnet sanser og vi forklarer så lite som mulig for at barnet selv kan skape sitt forhold til årstiden og feiringen.

Arbeidet med årstidsfestene og høytidene har som mål:

- Å styrke barnets opplevelse av rytme
- Å formidle sanseinntrykk i forhold til de ulike kvaliteter som hver årstid har
- Å utvikle barnets takknemlighet, hengivenhet, undring, ærefrykt, omsorg, mot, medfølelse, ærbødighet, tilgivelse, rettferdighet og nestekjærlighet.

Til forberedelsene og feiringen av hver enkelt fest knytter det seg spesielle praktiske gjøremål, som gir barna verdifulle opplevelser av gjenkjennelse. Dette bidrar til:

- Å skape trygghet, glede og mestring
- Å oppleve kulturtradisjoner
- Å få et mangfold av sosiale og praktiske erfaringer i forberedelsene til festen sammen med de voksne.

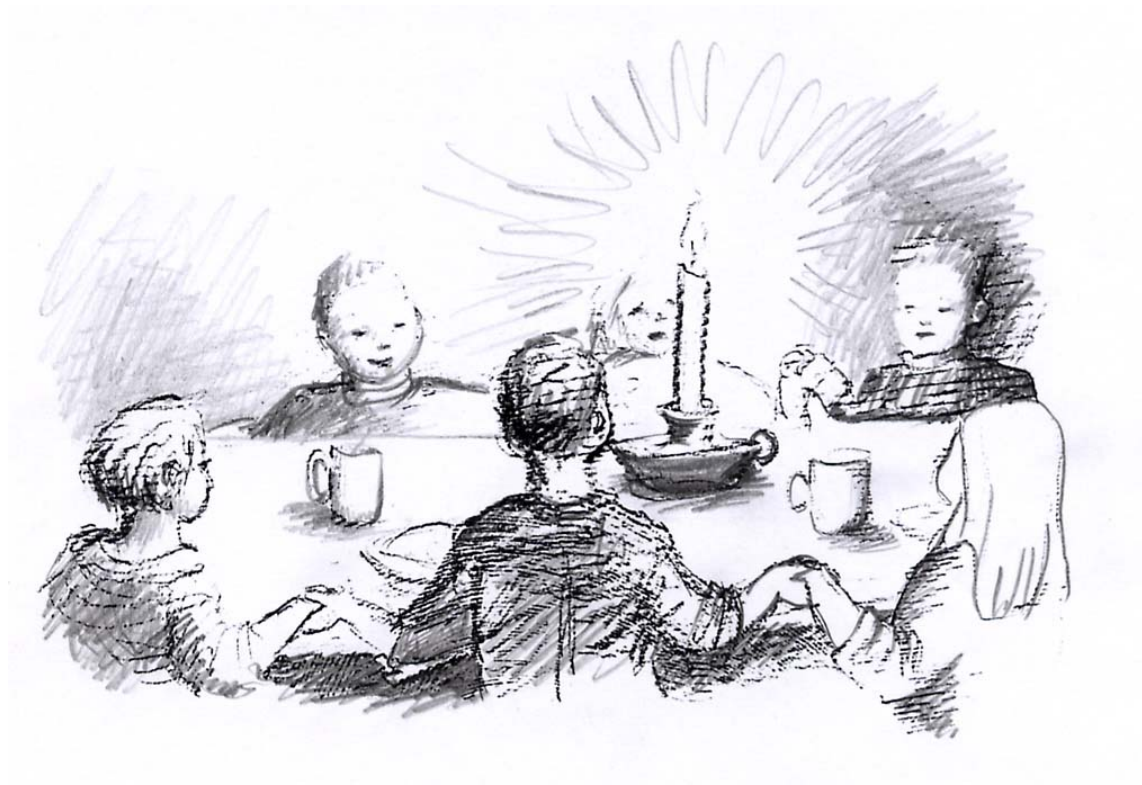
Årstidsfester feirer vi som en hyllest til naturens rytme og i ærbødighet til de kvaliteter som ligger i den. Forberedelsene starter et par uker før selve festen slik at barna får tid til å fordype seg og virkelig oppleve stemningen.

Vi forbereder oss med kunstneriske aktiviteter tilpasset hver fest og gjentar sanger, vers, rim og eventyr.

Til festene pynter vi med det vi har laget og forbereder festmåltidet.

Vi sender ut et årstidsbrev før hver fest, der vi informerer dere hjemme om feiringen.

HØSTFEST

Nå kan vi oppleve sommerens gaver og frukter for vår kropp, sjel og ånd.

Vi maler korn til mel på kverna vår, og vi kjerner smør av fløte og rører syltetøy av bær.

Vi går jevnlig forbi vår lille hage på Skansen og ser hvordan det vi sådde i vår har vokst. Dagen før dagen baker vi brød av det malte kornet. Barna har med seg frukt, bær og grønnsaker hjemmefra. Av det medbrakte lager vi et stort festbord av høstens bugnende rikdom.

I ringleken synger vi blant annet:

Epler og pærer de vokser på trærne.
Når de blir modne, så faller de ned.
Noen er røde, noen er gule.
Vi samler dem i kurver, så store og fulle.

Vil du vite hvordan bonden X 2.
Vil du vite hvordan bonden skjærer sitt korn.
Ser du sann gjør bonden X 2.
Når han skjærer sitt korn.

ST. MIKAELSFESTEN

St. Mikaeldagen er en gammel høytidsdag og vi feirer den 29. september.

Det er kampen mellom det gode og det onde som er symbolsk for denne festen. For oss voksne reflekterer vi rundt kampen i vårt indre. Mørketiden i vår del av verden er i ferd med å innta vår hverdag, men vi skal fokusere på vår egen kraft og mot til å finne ut av det utfordrende og vanskelige.

Legenden forteller om Ridder Georg som med erkeengelen Mikael's hjelp bekjemper dragen med sverdet sitt.

Vi forteller små legender og historier om Georg og dragen.

I ringen synger vi St. Mikael sanger.

Nå står i himmelens høye port,
St. Mikael med sverd så stort.
Vi hilser deg du helt så god,
med all vår kraft, og alt vårt mot.

Eller

Ridder Georg heter han, som dragen overvant-
Og med sitt gyllne stjernesverd
Han rider ut i verden her.

LANTERNEFESTEN

Mørketiden har kommet og vi må tenne vårt eget lys og bære det høyt for å kunne greie å se i mørket.

Bær ditt indre lys, vakt det og bær det varsomt.

Barna maler og vi lager lanterner som vi sammen bringer ut og lyser opp i mørket.

St. Martinsdagen er 11. november, og vi prøver å legge lanternefesten rundt den tiden.

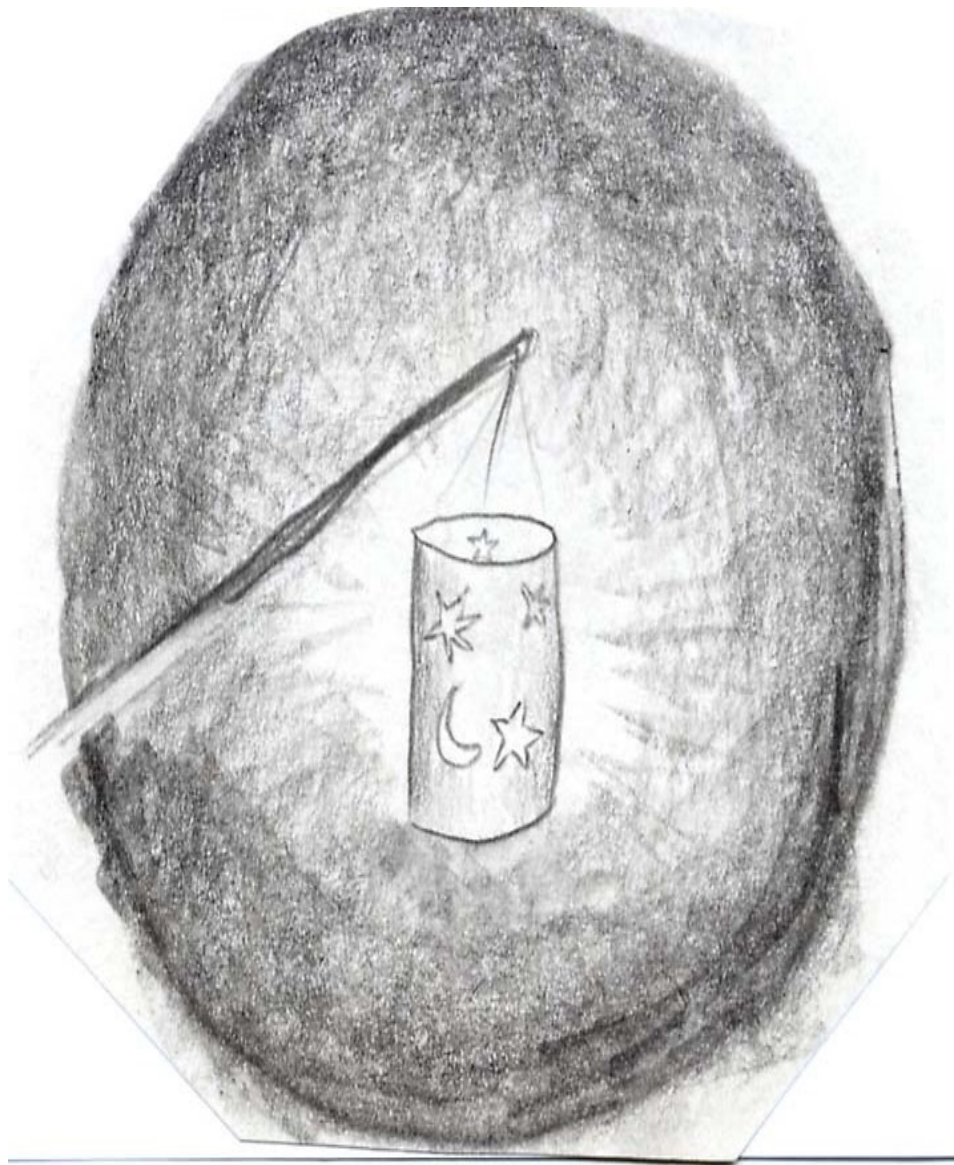
Legender og fortellinger rundt den barmhjertige St. Martin, som gav halve kappen sin til en fattig forfrossen mann blir fortalt og lanternesanger sunget. Selve festen blir holdt på ettermiddagen, i tussmørket, sammen med foreldrene. Da møtes vi stille og med andakt i hagen, og med de lysende lanternene går vi i tog i nærområdet mens vi synger:

Lanterne, lanterne måne sol og stjerne.
Kom storm kom vind, kom storm kom vind.
Dere slokker aldri lanternen min.

Her går jeg med min lanterne,
og min lanterne med meg.
Der oppe lyser en stjerne. Her nede lyser jeg.
Brenn du mitt lys, vi går til vårt hus.
La bimme la bamme la bom.

ADVENTSHAGEN

Begynnelsen på adventstida starter med adventshage i barnehagen. I denne ventetiden skaper vi noe vakkert, med kjærlighet og flid, vi kan glede oss til å øve på å gi dette til vennene våre.

Adventshagen er en høytidelig fest og den gjennomføres i en stemning av ro og forventningen om magi?

En stor spiral av granbar og mose er lagt på gulvet og i midten brenner et stort lys. De eldste barna får hvert sitt eple med et lys i, og går hele gangen inn til det store lyset. Der tenner de sitt eget lys og setter det fra seg i spiralen på veien ut.

Til slutt er alle lysene tent og spiralen er full av barnas egne små tente lys. Mens dette pågår synger vi julesanger.

Adventskransen grønn og rund.
Minner oss om julens stund.
Da med Jesu barn vi trer i dansen.
Se nå tenner vi et lys i kransen.

KARNEVAL

Karneval er en stor fest før fastetiden begynner med litt ekstra tøys og spillopper. Vi velger et tema for festen vår, det kan variere fra sirkus, til fest på eventyrslottet, dyrene i skogen, eller de gamle håndverkerne.

Til håndverskarnevalet trenger vi forskjellige verksteder som smie, snekkerbod, frisørsalong, skomaker, etc.

Når barna kommer, er de kledd til å gå rett inn i rollen som snekker, baker, eller hva det måtte være, og festen er i gang. I ringen har vi lagt inn tullevers og vi velger et eventyr som er både spøkefullt og moro.

Det blir masse mat og godterier den dagen, med for eksempel popcorn, kjeks, rosiner, frukt, boller og kaker. Karnevalet er i forbindelse med fastelavn og vi baker fastelavensboller.

Fastelaven er mitt navn.

Boller vil jeg have.

Hvis jeg ingen boller får,
så lager jeg ballade.

Boller opp, boller ned.

Boller i min mage.

Hvis jeg ingen boller får,
Så lager jeg ballade.

PÅSKEFESTEN

Nå er vinteren over og naturen er i oppvåkning. Vi sår og planter inne både påskegress, frø og vekster som vi senere setter ut i hagen. Vi lager påskeharer, kyllinger og maler påskeegg. Vi synger om påskeharen og alle kyllingene i ringen.

Hvert år er vi like spente på om påskeharen har vært på besøk og lagt noe i redene ute i barnehagen vår. Og hvert år har han kommet med egg til oss.

På selve festdagen dekker vi påske-bord. Rommene i barnehagen blir pyntet med gult og grønt, gult for solen som begynner å lyse sterkere etter vinteren, og grønt for alt som skal spire og gro.

Kling klang klemme,
Er påskeharen hjemme.
Hvis han kommer hjem i dag,
Får han nok et egg å ja, -et påskeegg.

PINSEFESTEN

Pinsen er forbundet med lys og luft, vi lager pinsefugler av ull, papir og silkepapir. Vi skaper alltid noe nytt, bruker ikke om noe fra i fjor, for festen bærer i seg noe spontant og kreativt. Vi pynter barnehagen med bjørkeløv og fugler som henger over alt. I ringen er barna duer som flyr ut i den vide verden, og i eventyret forteller vi noe som har et pinsemotiv i seg, for eksempel Askepott.

Nå åpner jeg min dues hus.

Og duen flyver inn og ut.

Fly due, fly.

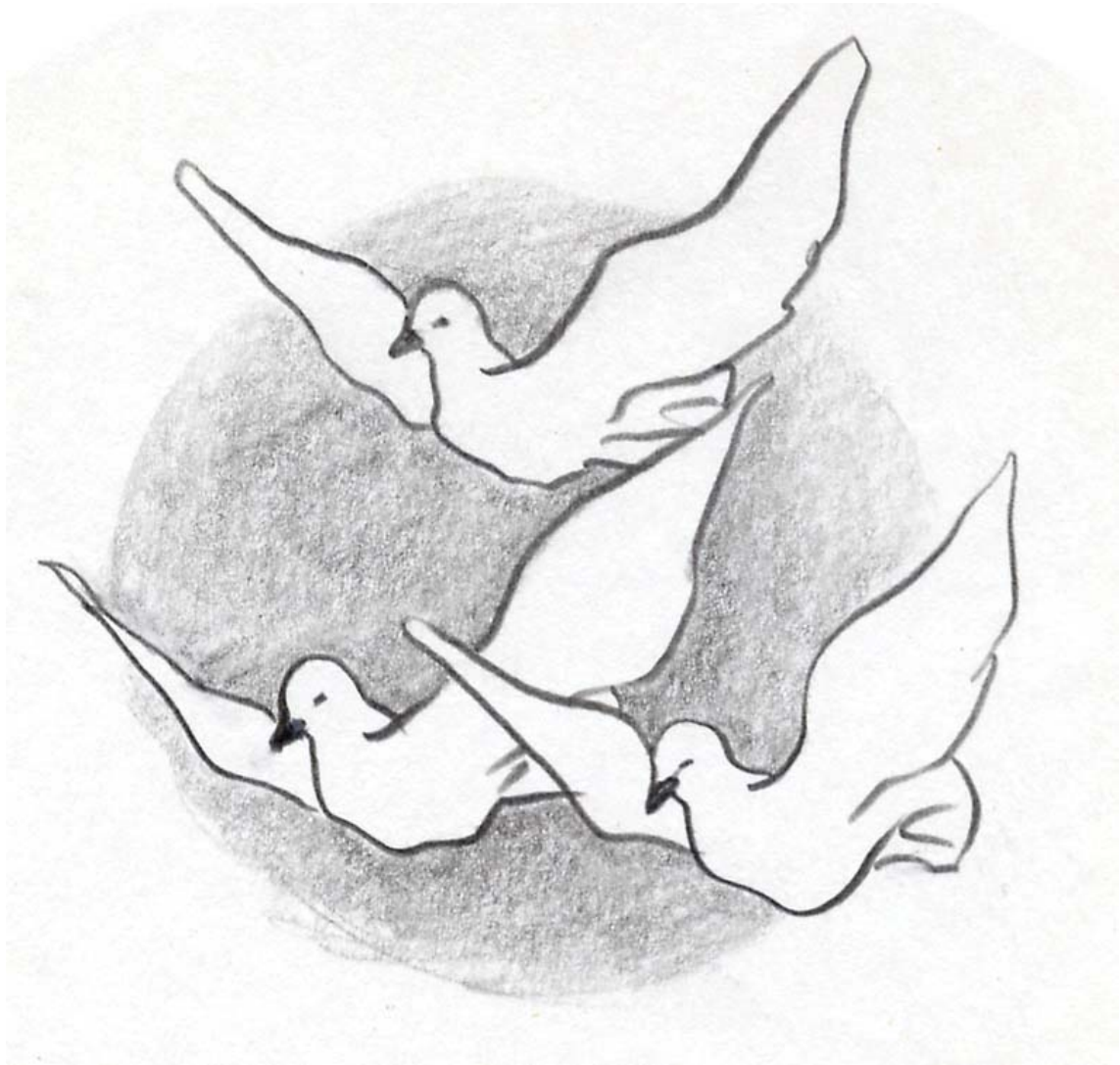
Fly due, fly.

Men kommer kvelden, så skynd deg hjem.

Da stenger jeg døren for duen min.

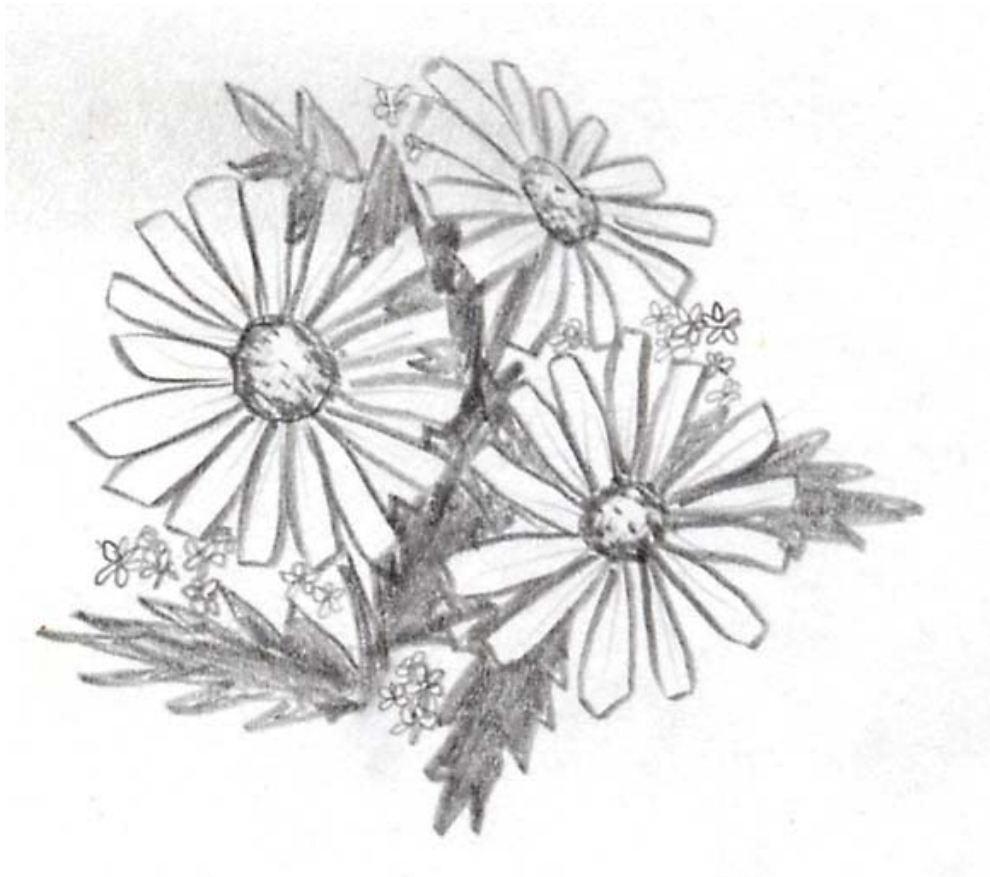

SOMMERFESTEN

Sommerfesten holdes i slutten av juni. På denne dagen kan barna ta med seg blomster til barnehagen. De største barna har gjerne noe de vil vise fram. De blir sendt inn i gjennom en ny portal og vi ønsker hell og lykke på ferden med blomster, kort og gaver. Så hygger vi oss med mat, drikke og feirer at vi kan, hengivent bade i lys og varme i tiden fremover.

Du sol på himmelens hvelv.
Du gjør meg varm og glad.
Du gir ut av deg selv.
Nytt liv til blomst og blad.

Matlagning og måltider

Næringsrik og sunn mat har stor betydning for barnets utvikling. I de første årene legges grunnlaget for barnets egne matvaner. Når det gjelder ernæring, er det særlig tre områder som er vesentlige.

- Tilberedning
- Rammen rundt måltidet
- Stimulering av alle sansene, da også det estetiske ved måltidet og stemning rundt bordet.

Vi vektlegger å tilberede gode måltider, bordet dekkes omhyggelig, Vi samles med vårt eget bordvers og øver på gode vaner når vi spiser sammen. Årstidsfestenes måltid preges av festens innhold, det blir duket og dekket av barn og voksne.

Maten som serveres er vegetarisk, og vi etterstreber økologisk kost.

Turer

Mandag og Torsdag er faste turdager for Nedegruppa. Mandag er «langtur-dag».

På mandagene er vi borte fra barnehagen hele kjernetiden, og barna har med egen sekk med mat og drikke.

Torsdag smører barnehagen maten og tar med vann og te. Denne dagen går vi alltid i Ila-dalen. Her har vi vårt faste område med en liten skog, bekk, stor gressplen, trille-bakke, sand, klatre-trær m.m. Her ser vi tydelig hvordan naturen skifter fra uke til uke.

Kompetanseområdene

Steinerpedagogikkens kompetanseområder som lære og utviklingsmål for de syv første år er sammenfallende med den offentlige rammeplanens kompetanseområder.

Våren 2018 ble det utarbeidet av Steinerbarnehageforbundet en egen rammeplan for Steinerbarnehager i Norge.

I Arbeidsplan for Steinerbarnehagen i Ila, er det beskrevet hvordan vi øver på de ulike kompetanseområdene med eksempler og begrunnelse.

Språkkompetanse = kommunikasjon, språk og tekst

Kropps- og bevegelseskompetanse = kropp, bevegelse og helse

Fantasi og kreativitetskompetanse = kunst, kultur og kreativitet

Etisk- moralsk verdikompetanse = etikk, religion og filosofi

Sosial kompetanse = nærmiljø og samfunn

Sanse- og iakttagelseskompetanse = natur, miljø og teknikk

Motivasjons- og konsentrasjonskompetanse = antall, rom og form

Barn med spesielle behov

Barnehagen følger alle pålegg, retningslinjer og kriterier fra Trondheim kommune i forhold til barn med spesielle behov.

Barnehagen søker om ekstra ressurser i samarbeid med barnets foreldre.

Barns rett til medvirkning

Barns rett til medvirkning ivaretar vi ved å vise barnet respekt, noe som betyr: å se en gang til. I gjennom hele dagen, i alle aktiviteter, har barna mulighet til å uttrykke sine meninger og komme med sine ønsker.

Vi verner om barnets frie lek.

Det legges til rette for:

- Barnas intensjoner og spørsmål blir møtt med åpenhet
-

- Barna deltar i kunstneriske gjøremål og praktisk arbeid
- Barnas egenaktivitet, egen impuls i den frie leken
- Barna får hvile og trekke seg tilbake ved eget behov
- Barna er med i forberedelser og aktiviteter til årstidsfestene
- Fellesskapet blir ivaretatt

Aktiviteter for de største barna i barnehagen

Frå påsken til juni har de som skal begynne på skolen kommende høst en «klubb» hvor vi legger vekt på møter med kommende klassekamerater og beveger oss på egne opplevelsesturer som appellerer til spennende samtaler. I klubben har vi ett lengre praktisk/kunstnerisk prosjekt som spikking og veving.

Selvstendighet er viktig, med tanke på at ved skolestart må de klare mye selv. Eksempler på dette kan være:

- Å kle på seg selv
- Være selvhjulpne på toalettet
- Smøre mat, forsyne seg selv
- Lære å vente på tur
- Prøve å tape i konkurranser/spill
- Finne konsentrasjon
- Ta i mot kollektive beskjeder
-

Dette er en del av våre daglige gjøremål.

I Steinerbarnehagen legger vi stor vekt på at hvert barn blir sett, hørt og tatt hensyn til. Vi gir tid og rom for lang og god frilek hver dag, ute og inne!

Overgang fra barnehage til Skole

- Invitasjon til informasjonsmøter på Steinerskolen i Trondheim.
  - Det vil bli gitt informasjon fra barnehagen til skolen om kommende 1.klassinger.
  - Vi er i dialog med førsteklasseleererne om det enkelte barn.
  - Vi besøker 1.klassen på Tunga gård flere ganger i løpet av året.
  - «Klubben», som kun er skolestartere, etableres om våren.
-

Møter og kurs

Foreldremøte blir holdt i september.

Vi har faste personalemøter etter arbeidstid.

Vi deltar på:

- Det årlige Steinerbarnehagestevnet sammen med alle Steinerbarnehagene i Norge.
- Høst/vår-seminar er i regi av Steinerbarnehagene i Trondheim.
- Diverse kurs/møter i Steinerbarnehageforbundet i Norge og det antroposofiske miljøet i Danmark.
- Ellers deltar de ansatte på kurs og konferanser arrangert av Trondheim Kommune og Private Barnehagers Landsforbund.

Praksisplasser; i perioder av året kan barnehagen ha studenter fra Rudolf Steiner høyskolen i Oslo (RSH).

Planlegging / evaluering

Barnehagen har 5 pålagte planleggingsdager i løpet av barnehageåret.

Brukerundersøkelse blant foreldrene blir gjort hvert annet år.

Barnehagen har utarbeidet en ARBEIDSPLAN for de ansatte i barnehagen i tillegg til ÅRSPLANEN. Årsplanen er tilgjengelig på barnehagens hjemmeside www.steinerbarnehagenila.no og den blir sendt ut elektronisk til alle foreldre.

Foreldresamarbeid

Vår felles oppgave er å bygge bro mellom barnehage og hjem.

Vi ønsker:

- Å skape og opprettholde felles interesse for barnets vekst og utvikling gjennom tillit og trygghet
- Å formidle kunnskap om Steiner pedagogikken
- Å skape fellesskap og samarbeid i foreldregruppen
- Å verne om barndommen

Foreldrene deltar på:

- Foreldremøter
- Foreldresamtaler
- Foreldrekaffe og frokoster
- Dugnad
- Noen utvalgte årstidsfester
- Julemarked

Barnehagens samarbeidsutvalg (SU)

Foreldrene (foreldrerådet) har mulighet til å komme med innspill til barnehagens årsplan via Samarbeidsutvalget i barnehagen.

På høstens foreldremøte velges representanter til SU. Det velges en representant fra hver avdeling og en representant fra personalet.

Daglig leder skal også delta. SU velger selv en leder.

Samarbeidsutvalget er et bindeledd mellom foreldrene og barnehagen.

SU sine oppgaver i samarbeid med barnehagen kan være:

- Arrangere dugnad
- Foreldrekaffe
- Julemarkedskafe
- Sosiale tilstelninger for foreldrene i barnehagen
- Godkjenne årsplanen.

Barnehagens foreldreråd

Alle foreldrene i barnehagen danner barnehagens foreldreråd.
